

167. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza b.d. [po 8 X 1871] Rkp. BJ 13137 k. 47-48.

[k. 47r]

[nadruk:] J. I. KRASZEWSKI
DREZNO

Szanowny panie!

Co się tyczy rachunku, według ścisłych obliczeń, ponieważ z książek pozostałych u mnie prawie się nic nie sprzedało, abonament wpływający i zapłata za Słownik nauczny¹ dosyć znaczną wyniosły sumę, pozostała należność dla mnie. Sprawdzić to każdego czasu mogę i obrachować się wzajemnie, proszę tylko o czas, bom teraz sam zostałem i mam wiele zajęć. Raczej p. Nabelaka² zaspokoić książkami. Numera wysłane mu, jeśli znajdę jeszcze, gotowem dać powtórnie. Z r. 1871 komplet się pewno znajdzie, z 1870 r. wojna strasznie zdefektowała.

Wracam z kongresu antropologicznego w Bolonii³, spotkałem tam w przejeździe p. Armanda⁴ i byłem z nim chwil parę.

Dowiaduję się z listu Platera⁵, jakoby Bronisław Zales[ski]⁶ próbował dostać się i nie mógł [k. 47v] wjechać do Francji. Doniescie mi o tym. Najróżniejsze wieści chodzą o przeniesieniu Towarz[ystwa] Hist[oryczno]-Literac[kiego] do Krakowa⁷, o przesiedleniu ks. Władysława⁸, bodaj o obiorze go prezesem nowej Akademii Umiejętności⁹, a Klaczki¹⁰ *secrétaire perpétuel*¹¹. Dla mnie to już dostatecznie charakter jej przyszły oznacza. W Krakowie stronnictwo ultramontanów górę wzięło i gospodarzy, nie ma go komu przeważyć, ani walczyć z nim. Ostatnie to może, ale groźne dla nas wysiłki.

¹ *Slovník naučný* – zob. list nr 147.

² Ludwik Nabelak – zob. list nr 150.

³ V Międzynarodowy Kongres Antropologii i Archeologii Prehistorycznej (V Congresso Internazionale di Antropologia e Archeologia Preistoriche) odbył się w Bolonii w dniach 1-8 X 1871.

⁴ Armand Lévy – zob. list nr 1.

⁵ Władysław Ewaryst Plater – zob. list nr 111.

⁶ Bronisław Zaleski – zob. list nr 7.

⁷ Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu – zob. list nr 9.

⁸ Władysław Czartoryski – zob. list nr 41.

⁹ Akademia Umiejętności – polska instytucja naukowa przekształcona w 1872 r. w Krakowie z Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, istniejącego od 1815. Po 1918 r. Polska Akademia Umiejętności.

¹⁰ Julian Klaczko (1825-1906) – krytyk literacki, pisarz, działacz emigracyjny, w 1870 r. radca dworu przy austriackim Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w latach 1870-1871 poseł na Sejm Krajowy w Galicji.

¹¹ *Secrétaire perpétuel* – sekretarz generalny (franc.).

Niech Bóg broni Francję od drugiego powrotu z Elby, gdyby on przyszedł do skutku... Ale nie, to być chyba nie może. Prędyj Orleany¹². W wojsku starszyzna może być cesarska, niżej z pewnością nie ma imperialistów. Napoleon to rewo[k. 48]lucja nowa, to chaos i upadek ostatni. Waterloo stanie się niepotrzebnym. Ale kto to zgadnie! Kto to zgadnie!

Bardzo byłbym wam był wdzięczny, gdybyście mi na rachunek mogli przesłać Ed[gara] Quineta *La Création*¹³ i parę najnowszych dzieł o ostatnich wypadkach Francji, z różnych punktów widzenia – jeśli to być może. Na wybór Wasz się spuszczam.

Szczerze życzliwy przyjaciel i sługa,

J[ózef] I[gnacy] Kraszewski

[P.S.] Broszury Wołowskiego¹⁴ mam.

¹² „Powrót z Elby”, czyli restauracja cesarstwa związana z powrotem z emigracji Napoleona III lub restauracja monarchii lipcowej poprzez powrót dynastii orleańskiej – obydwie rozwiązane oznaczające upadek republiki. Zob. też list nr 166.

¹³ *La Création* par Edgar Quinet, Librairie internationale, Paris 1870.

¹⁴ Ludwik Wołowski – zob. list nr 140.